

Naustahvilft, útivistarsvæði og gönguleið

Deiliskipulag

Ísafjarðarbær

Febrúar 2019

ATA

Efnisyfirlit

1.	Inngangur	3
2.	Forsendur	3
2.1.	Tilgangur og markmið.....	3
2.2.	Staðhættir.....	3
2.3.	Minjar, fornminjar, vernd.....	4
2.4.	Álftafjarðargöng	4
2.5.	Ofanflóð.....	4
2.6.	Tengsl við aðrar áætlanir.....	5
2.7.	Skipulagsferli, samráð og kynningar.....	5
3.	Tillaga að deiliskipulagi.....	5
3.1.	Deiliskipulagssvæðið	5
3.2.	Aðkoma og bílastæði.....	6
3.3.	Minnisvarði.....	6
3.4.	Göngustígur.....	6
3.5.	Naustahvilft, áningarstaður.....	6
3.6.	Áhrif á umhverfið.....	7

1. Inngangur

Við Ísafjarðarbæ liggur vinsæl gönguleið frá Þjóðveginum, Djúpvegi (61), upp í Naustahvilft um Kirkjubólshlíð. Göngustígur upp í hvilftina er farinn að láta á sjá og hafa myndast margar leiðir upp hlíðina með tilheyrandi raski á gróðri. Ísafjarðarbær vann deiliskipulag fyrir svæðið með það að markmiði að byggja Naustahvilftina upp sem góðan áfangastað, auka öryggi og vernda náttúru svæðisins.

Samhliða tillögu að deiliskipulagi var unnin tillaga að breytingu á Aðalskipulagi Ísafjarðarbæjar 2008-2028.

2. Forsendur

2.1. Tilgangur og markmið

Meginmarkmið með gerð deiliskipulags fyrir Naustahvilft er að bæta aðstæður fyrir gangandi vegfarendur, skilgreina útivistarsvæði og vinna að náttúruvernd, en með því að skilgreina gönguleiðir er hægt að vernda umhverfið fyrir átroðningi. Þeim fer fjölgandi sem fara um þetta fallega göngusvæði enda er það aðgengilegt. Gönguleiðin upp í hvilftina tekur ekki langan tíma, stutt er frá þéttbýlinu á Ísafirði og útsýni úr hvilftinni er gott.

Eftirfarandi eru meginviðfangsefni deiliskipulagsins:

- Deiliskipuleggja Naustahvilft og gönguleiðina þangað sem útivistarsvæði.
- Skilgreina aðkomu og upphafsstað fyrir gönguleið.
- Setja fram áherslur við gerð gönguleiðar upp í hvilftina ásamt áningarstað þar.
- Að sett verði upp upplýsingaskilti með upplýsingum um nálæga þjónustu, sögu svæðisins og umgengisreglur.
- Að leggja til staðsetningu fyrir minnisvarða um Jón og Jón Jónssyni frá Kirkjubóli í Skutulsfirði.

2.2. Staðhættir

Naustahvilft er um 1 km breið hvilft í Kirkjubólshlíð sunnan við þéttbýlið á Ísafirði. Hvilftin er um 400 m djúp og er á bilinu 200 til 660 m.y.s. Mjög bratt klettabelti sker hlíðina í um það bil 500 m.y.s. að frátöldum austasta hluta hvilftarinnar. Neðan klettabeltisins eru skriður þar sem hallinn er 30–40°. Ofan við klettabeltið eru klettur sem halla 45–50°. Í miðju hvilftarinnar er lítil skál þar sem halli hlíðarinnar er lítillega minni. Hvilftin hefur myndast þegar jöklar síðustu ísaldar lágu yfir svæðinu og hefur myndast skálarjökull þar sem hvilftin er nú. Þegar jökullinn hvarf stóð hvilftin eftir og eru svona skálar oft nefnd skessusæti.

Við Þjóðveginn er útskot og bílastæði og þar er upphafsstaður gönguleiðar upp í Naustahvilft. Frá Þjóðveginum er nokkuð brött en gróin hlíð, með lækjarsprænum, upp í hvilftina. Gönguleiðin er í dag um 430 m á lengd og endar í um 225 m.y.s. við stóran stein, sem nefnur hefur verið Grettistak, í norðausturhluta hvilftarinnar. Við steininn er gestabók fyrir göngufólk, merkt 225 m.

Hægt er að ganga upp úr hvilftinni upp á topp fjallsins og þaðan eftir því, en gæta þarf öryggis á þeirri gönguleið. Þar er bratt og klettótt og gönguleiðin varasöm. Er hún ekki sýnd á aðalskipulagsuppdraetti og verður ekki hluti af deiliskipulagi fyrir útivistarsvæði í Naustahvilft.

Bílastæðið í dag rúmar um 4-6 fólksbíla en engar merkingar eru á stæðinu. Gera þarf breytingar á bílastæðinu þannig að rútur geti lagt þar. Í samræmi við vegalög nr. 80/2007 skal hafa samráð við Vegagerðina vegna tengingar við þjóðveginn og uppsetningar á skiltum og/eða mannvirkjum.

2.3. Minjar, fornminjar, vernd

Minjar hafa verið skráðar á þessu svæði og fundust engar minjar innan skipulagssvæðisins. Hins vegar eru minjar norðan Djúpvegar (61), sem sjá má á eftifarandi korti. Þar sem minjarnar eru utan deiliskipulagssvæðisins er ekki gert ráð fyrir að framkvæmdir við útivistarsvæðið í og við Naustahvilft hafi áhrif á þær.

Finnist fornminjar sem áður voru ókunnar skal skýra Minjastofnun frá fundinum svo fljótt sem unnt er sbr. lög um menningarminjar nr. 80/2012.

2.4. Álftafjarðargöng

Í Aðalskipulagi Ísafjarðarbæjar 2008-2020 er sýnd lega fyrirhugaðra Álftafjarðarganga sem liggja frá Álftafirði til Skutulsfjarðar undir Kirkjubólshlíð. Opnast þau austan megin við Naustahvilft í talsverðri fjarlægð frá bílastæði fyrir áningarstaðinn og tengjast þar Djúpvegi (þjóðvegi 61). Ekki er talið að bílastæði fyrir áningarstaðinn eða aðrar framkvæmdir tengdar honum hafi áhrif á fyrirhugaðan gangnamuna Álftafjarðarganga.

2.5. Ofanflóð

Til ofanflóða teljast snjóflóð, skriðuföll, berghlaup og grjóthrun. Úr norðanverðri Naustahvilft hafa nokkrum sinnum fallið snjóflóð sem náð hafa yfir veginn og jafnvel í sjó fram og eru t.d. til skráð dæmi frá 1990 og 1995.¹ Þá hafa fallið snjóflóð í hvilftinni sjálfri sem hafa náð yfir alla hvilftina. Talið er mögulegt að snjóflóð allt að 100 þúsund m³ geti fallið á svæðinu. Í hættumati sem unnið hefur verið fyrir Kirkjubólshlíð kemur fram að svæðið er á hættusvæði C.² Á hættusvæði C gilda þeir skilmálar skv. reglugerð nr. 505/2000 að þar er einungis heimilt að reisa ný mannvirki þar sem ekki er búist við stöðugri viðveru fólks. Deiliskipulagið gerir ekki ráð fyrir byggingum á svæðinu.

¹ Sjá ofanflóðakortasjá Veðurstofunnar <http://ofanflodakortasja.vedur.is/ofanflod/>

² „Hættumat fyrir Innri-Kirkjubólshlíð“, Veðurstofa Íslands, september 2007.

<http://www.vedur.is/media/vedurstofan/utgafa/greinargerdir/2007/07011.pdf>

Með erindi dags. 11. apríl 2017 óskaði Ísafjarðarbær eftir umsögn Veðurstofu Íslands varðandi skipulagslýsingu fyrir deiliskipulag í Naustahvilft dags. 22. mars. 2017. Í umsögn Veðurstofunnar kemur m.a. fram að heppilegasti staður fyrir aðkomusvæði og upphafsstað fyrir gönguleiðina sé undir hvilftinni sjálfri þar sem beggja vegna hennar sé þekkt ofanflóðasvæði. Tíðni grjóthruns í hlíðinni undir hvilftinni er talin vera lág. Í hvilftinni sjálfri er grjóthrun mun algengara, t.a.m. í leysingum á vorin og í miklum úrkomum. Grjóthrunshætta sé mest innan við núverandi áningarstað og mælir Veðurstofan því með að áningarstaður verði ekki færður innar í hvilftina nema því fylgi viðvaranir um grjóthrunshættu.

2.6. Tengsl við aðrar áætlanir

Ekkert deiliskipulag er í gildi fyrir svæðið eða nærliggjandi svæði. Í aðalskipulagi Ísafjarðarbæjar 2008-2020 er Naustahvilft og næsta nágrenni flokkað sem óbyggt svæði, sem er opið svæði til almennrar útiveru eða takmarkaðrar umferðar fólks þar sem ekki er gert ráð fyrir mannvirkjagerð. Samhliða gerð deiliskipulags fyrir Naustahvilft var gerð breyting á Aðalskipulagi Ísafjarðarbæjar 2008-2028. Lítið sem ekkert var fjallað um Naustahvilft í greinargerð aðalskipulagsins. Í breytingunni var bætt úr því og svæðinu breytt í útivistarsvæði (Ú70). Breyting á aðalskipulagi nær til sveitarfélagsuppráttar og greinargerðar.

Rétt við bílastæðið er skilgreint efnistökusvæði skv. aðalskipulagi sem tengist áformum um gerð jarðgangna til Súgandafjarðar, sem eru sýnd á skipulagsupprætti. Efnistökusvæðið er ætlað til haugsetningar og á ekki að skerða ásýnd Naustahvilftar. Reiknað er með að efnistökusvæðið og vegtenging við jarðgöng séu utan deiliskipulagssvæðisins.

Deiliskipulagið er í samræmi við markmið aðalskipulags Ísafjarðarbæjar um að nálægð við náttúruna og sérkenni verði nýtt á sjálfbæran hátt til útivistar, aðgengi að náttúru verði tryggt og útivist skuli vera í sátt við umhverfið.

2.7. Skipulagsferli, samráð og kynningar

Sameiginleg lýsing fyrir aðalskipulagsbreytingu og gerð deiliskipulags var send umsagnaraðilum auk þess að vera auglýst í fjölmiðli og á vefsíðu Ísafjarðarbæjar. Umsagnaraðilar eru Isavia, Minjastofnun, Umhverfisstofnun, Skipulagsstofnun, Vegagerðin, Náttúrufræðistofnun og Veðurstofan. Umsagnir bárust frá öllum aðilum sem hafðar hafa verið til hliðsjónar við vinnslu tillögunnar.

Tillaga á vinnslustigi var kynnt á vef sveitarfélagsins og með auglýsingu í svæðisbundnum fréttamiðli 2. - 23. janúar 2018. Engar athugasemdir eða ábendingar bárust við kynnta tillögu.

Tillaga að deiliskipulagi Naustahvilftar var auglýst frá 1. nóvember 2018 – 3. janúar 2019. Engar athugasemdir bárust við auglýsta tillögu.

3. Tillaga að deiliskipulagi

3.1. Deiliskipulagssvæðið

Mörk deiliskipulagssvæðisins eru sýnd á deiliskipulagsupprætti. Innan svæðisins er Naustahvilft, brekkan niður að þjóðveginum, bílastæði og aðkoma inn á bílastæði við þjóðveginn. Norðurmörk deiliskipulagssvæðisins miðast við miðlínu þjóðveggar.

Deiliskipulagssvæðið er um 27,7 ha að stærð.

3.2. Aðkoma og bílastæði

Við þjóðveginn er gert ráð fyrir bílastæðum fyrir allt að 10 fólksbíla, þar af eitt fyrir hreyfihamlaða, 2-3 rútur ásamt hjólastæðum. Frágengið yfirborð bílastæðis skal vera mól eða malbik. Merkja skal bílastæði á snyrtilegan og skýran hátt. Sérmerkt stæði skulu vera fyrir rútur. Vegna mikils landhalla þarf hugsanlega að gera ráð fyrir stoðvegg við innri brún bílastæðis. Skal það útfært nánar á hönnunar- og/eða framkvæmdastigi. Frá þjóðveginum er inn- og útakstur á sitt hvorum enda bílastæðisins.

Við bílastæði verði aðstaða til áningar, ruslafötur og upplýsingaskilti. Fyrirkomulag bílastæðis og áningarstaðar við þjóðveg er sýnt á deiliskipulagsupprætti en getur tekið breytingum á hönnunarstigi. Bílastæði skulu vera í samræmi við lög og reglugerðir.

Samráð skal haft við Vegagerðina vegna hönnunar bílastæðis og tenginga við þjóðveg.

3.3. Minnisvarði

Til stendur að reisa minnisvarða um feðgana Jón og Jón Jónssyni frá Kirkjubóli í Skutulsfirði. Voru þeir feðgar sakaðir um galdra og brenndir á báli þann 10. apríl 1656 á Skipeyri skammt frá flugvöllinum. Um 80 m sunnan við hvítan innsiglingaskúr í hlíðinni neðan Naustahvilftar, í um 60 m hæð, er nokkuð stór steinn sem nefndur hefur verið sem möguleg staðsetning fyrir minnisvarðann. Staðsetning steinsins er sýnd á deiliskipulagsupprætti. Ekki eru settir skilmálar eða kvaðir um útlit eða nánari útfærsla minnisvarðans á deiliskipulagsstigi aðra en þá sem tengjast göngustígnum.

3.4. Göngustígur

Frá bílastæði upp að steininum Grettistaki sem er í norðausturhluta Naustahvilftar, verður stikaður göngustígur. Staðsetning steinsins er sýnd á deiliskipulagsupprætti. Huga þarf vel að efnisvali og ásýnd göngustígs til að hann falli sem best inn í umhverfið. Ásýnd göngustígs skal vera eins náttúruleg og kostur er og efnisval skal ekki stinga í stúf við náttúrulegt umhverfi. Reiknað er með að stígurinn verði stikaður í upphafi og í hann verði borið efni og stígurinn lagaður til með mól/grjóti eftir því sem ástæða er til. Tröppum með litlum hleðslum eða timbri verði bætt við þar sem þurfa þykir á þeim stöðum sem halli á stíg er meiri. Breidd göngustígs verði ekki meiri en 1,2 metrar. Leiðbeinandi lega göngustígs er sýnd á deiliskipulagsupprætti en stígurinn skal útfærður nánar á hönnunar- og/eða framkvæmdarstigi. Heimilt er að setja látlausa bekki eða hnalla við göngustíg sem gefa göngufólki færi á að tylla sér á leiðinni upp hlíðina. Skal útlit bekkja/hnalla vera látlaust og efnisval þannig að þeir falli inn í umhverfið eins og kostur er. Með umsókn um framkvæmdarleyfi skal gera grein fyrir útfærslu göngustígs, efnisvali og hvernig framkvæmd við stíginn verði háttáð. Gera skal grein fyrir hvernig stíg verði best viðhaldið til lengri tíma. Ekki er gert ráð fyrir lýsingu við stíginn eða við áningastað í hvíltinni.

Verði minnisvarðanum valinn staður við stein sunnan innsiglingarskúrsins er lagt til að göngustígur liggji upp að steininum og þar verði mögulegt að nema staðar utan göngustígsins. Gera skal ráð fyrir að göngufólk sem nemur staðar við minnisvarðann hindri ekki för annars göngufólks og minnisvarði verði því utan göngustígsins. Nánari útfærsla minnisvarða verður ákvörðuð af Ísafjarðarbæ í samráði við Byggðasafn Vestfjarða og Safnahúsið.

3.5. Naustahvilft, áningarstaður

Í hvílfinni sjálfri er ekki gert ráð fyrir umfangsmiklum mannvirkjum eða landraski og leitast verður við að halda hvílfinni eins lítið raskaðri og mögulegt er. Við steininn í norðausturhorni hvílfarinnar verður áfram gestabók fyrir göngufólk ásamt látlausu upplýsingaskilti og/eða útsýnisskífu og að honum verður stikaður stígur. Heimilt er að koma fyrir borði og/eða bekkjum til áningar. Skal útlit bekkja vera látlaust og efnisval þannig að þeir falli inn í umhverfið eins og kostur er.

Í samræmi við umsögn Veðurstofunnar verði göngufólk varað við þeirri hættu sem kann að skapast vegna grjóthruns og/eða ofanflóða og mælst til að gestir haldi sig utan þess svæðis þar sem grjóthrun er algengara. Frá áningarstað í hvílfinni verður ekki göngustígur upp á fjallið sjálft.

3.6. Áhrif á umhverfið

Deiliskipulagið fellur ekki undir lög nr. 105/2006 um umhverfismat áætlana en hér er gerð grein fyrir áhrifum deiliskipulagsins á umhverfið í samræmi við 12. gr. skipulagslaga.

Gönguleiðin upp í Naustahvílft er vinsæl bæði meðal heimamanna og ferðamanna en einhver aukning hefur orðið á að ferðþjónustuaðilar fari með hópa í Hvílftina. Ljóst er að verði ekki brugðist við er hætt við að gróður á svæðinu verði fyrir skemmdum vegna átroðnings og neikvæð áhrif verði á ásýnd. Markmið með gerð deiliskipulags er að skýra stefnu sveitarfélagsins á svæðinu og skapa ramma fyrir uppbyggingu bættrar aðstöðu fyrir útivistar- og göngufólk þannig að frekari gróðurskemmdir verði ekki á svæðinu. Miðað við núverandi ástand eru líkur til þess að áhrif á gróður, landslag og upplifun heimamanna og gesta verði jákvæð. Deiliskipulagið hefur engin áhrif á skráðar minjar en minnt er á að ekki má hreyfa við fornleifum nema með leyfi Minjastofnunar.